

Nejhezčí a nejlépe udržovanou obecní tabuli v Pasekách má Havírna. A nejen v Pasekách. Určitě ji patří 1. místo mezi tabulemi venkovských obcí i mnohých obcí, které si říkají město, na celém okrese. U takové tabule se každý rád zastaví. I drsní plakátovači se bojí ublížit ji lepidlem nebo tzv. kancelářskými spojovacími. Hezká obecní tabule je víc než dobrou vizitkou obce. Škoda jen, že v sousedství této informační tabule už po mnoho let nešťastně informují dvě jiné blízko sebe stojící tabule. Jedna hlásí, že jste na území Krkonošského národního parku, ta druhá, že jste v Chráněné oblasti Jizerských hor. Kolik ještě uplyne let, než ten nesmysl ti odpovědní vyřeší? Havírna není Kocourkov!

Poutní mše svatá v kostele sv. Václava
neděle 27. září 2009 v 15 hodin
Antonín Dvořák
MŠE D DUR
pro sóla, sbor a varhany

V pondělí 28. září mše sv. nebude,
farnost se zúčastní bohoslužby se Svatým otcem ve Staré Boleslavi.

Svatováclavský sbor v Pasekách nad Jizerou

Pasecké čtení

3/2009

Zájem o Pasecké hudební slavnosti stále roste.....

Malovaný nábytek

(K výstavě prací truhláře Františka Čermáka v Památníku v Pasekách nad Jiz.)

Problematika studia lidového nábytku zůstává stejná. Veliká práce, o níž uvažovala Dr. Stránská, nevznikla, a muzea si neví se svými fondy rady. Jsou v nich soustředěny tak rozdílné kusy, že si jejich pracovníci většinou vůbec netroufali napsat na karty pravděpodobné místo vzniku.

(Z dopisu PhDr. Jany Scheybalové autorům tohoto článku.)

PhDr. Drahomíra Stránská, docentka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, prováděla národopisný výzkum, kromě jiných oblastí Československa, počátkem třicátých let dvacátého století také na Vysocku. Po II. světové válce ve svém výzkumu pokračovala a počátkem šedesátých let navštívila také tehdy ještě v Pasekách žijícího Štěpána Čermáka (1872-1957). Ten označil jeden typ dekoru nábytku za práci svého děda Františka Čermáka, který v letech 1804-1856 žil a tvořil v Pasekách nad Jizerou. Díky tomuto svědectví existuje tak ojedinělý příklad, kdy charakteristický dekor můžeme přiřadit konkrétnímu výrobcí. Výrobky Františka Čermáka jsou bohatě zastoupeny ve sbírkách řady muzeí, včetně Národopisného oddělení Národního muzea v Praze, a jsou jistě také často v soukromém majetku.

Je jenom škoda, že takovýmto způsobem nepostupovali nadšenci, kteří po roce 1891, po výzvě ředitele Národního divadla F.A. Šuberta k uspořádání samostatné národopisné výstavy, sbírali národopisné památky – mezi nimi také s oblibou malovaný nábytek. V té době bylo ještě v řadě případů možno zjistit výrobce i bližší okolnosti vzniku nábytku. To se ale nestalo. Sběratelé a obchodníci národopisných památek nepátrali zpravidla po jejich původu, jeho účelu a jeho autorech. Drželi se bludného dogmatu o anonymitě lidového umění, které bylo sice velmi líbivé a velmi pohodlné, připravilo nás však o důležité a cenné vědomosti, jejichž význam se často nedá ani domyslet. V době velké Národopisné výstavy československé (1895), v době prvních nadšenců pro výtvarný „folklor“, dalo se vypátrat ještě mnohé, co by bylo pomohlo odhalit kořeny tohoto tak zajímavého a pestrého odvětví lidového umění. Stojíme-li dnes mezi malovaným nábytkem v našich muzeích, jsou tyto exponáty tak anonymní, jako by nás od jejich vzniku dělilo tisíciletí a ne pouhých 150-200 let. V některých oblastech Evropy tento problém neexistuje; např. ve většině oblastí Německa si lidoví tvůrci svůj nábytek podepisovali.

V Pasekách netruhlářil v prvé polovině 19. století jen František Čermák. V domě čp. 95 „U Sklenářů“ řemeslovali Ignác Štěpánek (1775-1853) a Vincenc Štěpánek (1811-1856), otec a syn. V příloze článku je výmalba dveří skříně z Pasek datova-

Cesta k havírenské kapličce

K havírenské kapličce vedou z Pasek cesty dvě. Planýrka, cesta, které se v závěrečném úseku spojujícím Makov s Havírnou říkávalo „ševcovská ulice“, a cesta Skalským vrškem. Planýrka je asfaltová, jezdí po ní motorová vozidla a v poslední době hojně cyklisté (vede tudy cyklotrasa), pěších turistů je méně.

Kdo rád chodí pěšky, aby si mohl užít krásné přírody a nádherných pohledů na krkonošské hory, volí cestu, která vede pod Borovskými skalami. Cesta, která patří k nejkrásnějším, nejzachovalejším, neponičeným, přírodním horským cestám v Pasekách, nás vede od Boru na samotu, k malebnému roubenému stavení „Na Skále“, které zasněně v louce

na velmi příkré stráni. Už dávno by louku, z jara krásně kvetoucí, i cestu pohltil les, nebýt obětavých rukou, které o ně s láskou pečují. Na konci cesty, po které přecházíte jako po měkkém koberci, přijde prudké klesání lesem ze Skalského vršku po kamenité cestě, která se v závěru, když se opět objeví krásný pohled na hory, změni v travnatou měkkou cestu, která nás vede ke kapličce. Přestože po této romantické cestě, která by mohla mnoho vyprávět o historii Pasek, přejde dnes už málokdo, cesta nezankla, nezarostla díky těm, kteří ji mají rádi a pečují o ni.

Restaurovaná kaplička stojí na Kopci již 15 let. Každým rokem o svátku Nejsvětější Trojice ožívá poutníky. Nezůstává nepovšimnuta kolemjdoucími turisty hlavně přes léto. Rádi se zastaví na tomto místě krásného pohledu na hory, zamyslí se nad dřevěným reliéfem Nejsvětější Trojice, mnozí hodí dovnitř malý peníz, aby pomohl k udržení pěkného stavu kapličky po mnoho dalších let, někteří si v duchu říkají nějaké přání... Všichni tak činí s dobrým úmyslem, kterému však jiní vůbec nerozumějí. Jak si vysvětlit, že přes srpnový víkend (22. - 23.) všechny větší mince z kapličky zmizely. Byly zcizeny? Snad přinesou zloději štěstí.

„Hotel de Báry“

Obrázek jedné paseké hospody z konce 19. století nám zanechala ve svých vzpomínkách na pobyt v Pasekách spisovatelka Božena Viková Kunětická. Je to makovská hospoda s číslem popisným 83 „U Kolářů“, hospoda zvaná také „U Kožánů“, protože majiteli Josefu Patočkovi, který pocházel z Blanska, říkali Kožán. Hrdinkou tohoto popisu je jeho žena Barbora. Bára, jak jí všichni říkali, byla prý velice energická, měla obchodního ducha a všechno řídila sama. Na Boženu Vikovou Kunětickou, která na delší vycházky spíše nevycházela, svůj čas v Pasekách věnovala hlavně psaní novel, zanechala hospoda u Kožánů hluboký dojem.

„Chodívala jsem také okolo hostince – ale probůh, to snad nebyl ani hostinec – a dívala jsem se naň vždy vytřeštěně, jako by to bylo strašidlo. Pojmenovaly jsme jej se slečnou/ „Hotel de Báry“, protože v něm hospodařila ženština, která se Barbora jmenovala. Do své smrti nezapomenu, jak jsem v něm jednou seděla ztrnulá, když zastížená deštěm jsem se náhodou v něm ukryla. Všude byla tma, špína, a všelijaké harampádí. Koza klidně procházela se po šenkovně, kvočna s kuřaty přišla, pak králíci přiskákali, kočky a psi se přiblížili, i telátko do ní nakouklo. Ten milý živočišný svět ovšem za potřebami ven nevycházel, a tak nebylo možno kroku udělat, na židli si sednout, z okna ven se podívat, všude bylo plno špíny, zápachu a hustého dýmu. Barbora mi přinesla skleničku piva kalného, jehož bych se byla za spásu své duše napít nemohla. Tato hospoda mě upomínala na hospody z francouzských románů a pak zvláště na jednu z jakési ruské povídky, ve které se vždy různé čachry a nekalé obchody uzavíraly.

Zatím byla Barbora poctivá žena a byli skutečně ve vsi i v okolí lidé, kteří za poctivě vydělaný peněz přišli se k ní napít ze sklenic snad nikdy nemytých. Aspoň v neděli bývalo u ní živo, a hosté klidně popíjeli uprostřed králíků, slepic, koček, kůzlat, psů, dětí a holubů.“

·/ učitelka ručních prací, která bydlela v domě starosty Čermáka

né 1798. Mohlo by jít o práci Ignáce Štěpánka. Kytice ve váze má blíže k lidovému pojetí baroka, nežli později používaný dekor řemeslníků na Vysocku, který se spíše blíží klasicismu. S obdobnou výmalbou, jaká je uvedena na obrázku, se můžeme setkat v expozici muzea ve Vysokém nad Jizerou na nedatované skřině a dále tamtéž na skřině datované rokem 1773.

Zprávy o zdobení nábytku v pamětech současníků se vyskytují jen velmi vzácně. Výjimku tvoří sporadické údaje v zápisech Josefa Pochmanna (1806-1882), který v prvé třetině 19. století sám truhlářil. Ten si (spíše jako pozdější vzpomínky) poznamenal: „*V té době se nábytek zdobí zelenými a modrými barvami s výplněmi, na nichž byly květinové a figurální motivy a nápisy*“. Dále při vzpomínce na výrobu výbavy pro nevěstu píše: „*Všechno muselo být podle rokytnické a vítkovické módy modře obláčkováno (mramorováno) s „hlavičkami“ a malbou květin*“.

V duchu těchto stručných Pochmannových poznámek se podíváme na výstavu prací Františka Čermáka. Jsou zde vystaveny dvě skříně (1836 a 1839), truhly (1820, 1823, 1842), arkádová truhla (1850), misník (1840) a čelo truhly bez datace. Ze sedmi vystavených úplných exemplářů mají šest zelený základní nátěr. Pouze truhla z roku 1842 je modrá s nevýrazným mramorováním tupováním štětcem a modré je také čelo truhly. Někdy vlastivědní pracovníci tvrdí, že zelený nátěr býval oblíbený u krajin s převahou německého obyvatelstva, modrý prý mívali v oblibě Češi. Všeobecně lze ale říci, že modrý odstín na nábytku Podkrkonošského typu a nábytku Českého ráje převládá. Proč zelený nátěr měl Čermák v oblibě, nevíme – jestli to bylo přání zákazníků? Přitom zelený nátěr získával – jak je možno se na vystavených exemplářích přesvědčit, mícháním modrého a žlutého pigmentu. Snad modrého indiga, které bylo v krajích s textilním průmyslem rozšířené, protože sloužilo k barvení textilu (a dodnes je používáno k barvení džínů) a některého světlého okru. Jemná zrnka tohoto nerozmíchaného okru jsou dodnes na nábytku patrné. Čermák svůj nábytek – alespoň ten, který kdysi určil Štěpán Čermák – výrazně nemramoroval. Pouze výjimečně používal nevýrazné mramorování tupováním. Tím se lišil od většiny svých současníků na Vysocku, kteří většinou nábytek mramorovali. Najdeme ale i z tohoto období nemramorované kusy, zřejmě i ze stejné dílny, která jinak nábytek mramorovala. Pochmann připomíná, že mramorování zřejmě bylo charakteristické pro výrobce v Rokytnici nad Jizerou. Z této obce jsou známy mramorované exempláře s drob-

ným, tmavě modrým mramorováním, snad za použití indiga (nebo Berlínské modře?). Charakter mramorování se místně liší. Skříně jičínsko-turnovského typu mívají políčka mramorování větší ve srovnání s výrobky z Rokytnice.

Všimněme si ještě charakteristického Čermákova dekoru hlavních polí skříní a truhel. Jedná se o bohatou kytici v květníku (košíku ?) se dvěma růžemi a plátkovou květinou, doplněné náznakem vinných hroznů (na některých dekorech na Vysocku se nejedná o kuličky vína, ale o modré plátky květiny) doplněné výrazně červenými karafiáty (na truhlách) nebo tulipány (na skříních). Tato výrazná červeně je zřejmě rumělka (cinobr – sirník rtuťnatý). Její výroba je poměrně přesně popsána v receptáři truhlářské rodiny Pochmannů z Frýdlandska z poloviny 18. století. Tato sloučenina byla také příležitostně těžena v podkrkonošském metamorfovaném paleozoliku u Jesenného od roku 1625 až do 19. století. Růže na hlavní výzdobě nejsou provedeny obvyklým červeným nebo růžovým odstínem. Je zde zřejmě použito velmi kalného červenavého odstínu oxidů železa. Barvivo bylo také nazýváno „caput mortuum“ - umrlčí hlava a původně se těžilo z přírodních nalezišť, dnes je ve velkém vyráběno průmyslově. Tímto nevýrazným odstínem růží se Čermák blíží některým výrobcům malovaného nábytku v Rokytnici nad Jizerou, kteří s oblibou malovali bílé a světle žluté růže – snad pozůstatek vlivu empiru. Tyto bílé nebo žluté růže v Rokytnici malovali jak na původní klasické šestiboké modře mramorované skříně, tak na skříně zlidovělého empiru obdélníkového půdorysu, které byly v rozích doplněny sloupky. Jsou známy také misníky této konstrukce. Empirový nábytek z Rokytnice je ale mramorován hnědými odstíny s charakteristickým trojúhelníkovým nástavcem nade dveřmi. Určitou zvláštností Čermákova nábytku je i malba motivů mimo výzdobná pole na zelený nebo modrý základní nátěr. S tímto způsobem zdobení se setkáváme i u zmíněného empirového nábytku z Rokytnice a také u klasického šestibokého nábytku z jiných oblastí Čech - např. z okolí Vysokého Mýta.

Poznámka: Vyprávění je doprovázeno obrázkem výmalby dveří skříně z Pasek, datované rokem 1798 a ukázkou malby skříně z Rokytnice (bílé růže, charakteristické rokytnické mramorování) datované rokem 1862.

(Pokračování příště)

Pavel a Ladislav Burgertovi

Jinak můžeme říct, že k nám přijíždějí houslaři z celé republiky. Na příklad houslaři z Prahy, s panem Pilařem přijeli houslaři Kuželovi z Brna, často k nám přichází pan Vladimír Dufek z Nové Paky.

Před několika dny jsme taky měli vzácnou návštěvu ze Slovinska, z Lublaně. Pana Stanislava Turka, potomka slavného sochařského rodu Suchardů z Nové Paky.

Ano, byl tady se svou paní, byl v kostele a fotografoval si oltář sv. Anny, zpovědnici a sošku sv. Jana Křtitele, práce svého, jak říkal, pradědečka Antonína Suchardy.

Instalace expozice se za celých třicet let nezměnila. Zdá se, že záměru, který sleduje, stále dobře vyhovuje, i fotografická výzdoba, která vychází z houslařských motivů a atmosféry starých Pasek, má stále své kouzlo.

To skutečně okouzlí každého, kdo do místnosti vstoupí. V listopadu minulého roku jsme při renovaci pouze obnovili všechny texty, dokumenty a fotografie a dali nové knihařské plátno.

Návštěvníci mohou vidět nástroje téměř všech houslařů patřících do Krkonošské houslařské školy. Začíná to u Venceslava Metelky v polovině 50. let 19. století. Kterým nejmladším nástrojem se končí?

Nejmladší jsou housle Tomáše Pilaře z roku 2006.

A jsou nástroje dobře zabezpečeny proti krádeži?

Pokud by se stalo, že návštěvník spustí alarm, tak okamžitě dostane hlášení policie.

JW

Krkonošská houslařská škola v Památníku zapadlých vlastenců

9. září uplynulo 30 let od otevření expozice Krkonošské houslařské školy v Památníku zapadlých vlastenců. Jak expozice vznikala je popsáno v PČ 2008/3 v článku Jak jsme budovali Památník zapadlých vlastenců. Třicet let je dost dlouhá doba, o které může tato jedinečná výstava smyčcových nástrojů Metelkovy školy vyprávět. Na otázky odpovídá Andreea Bariaková, odborná pracovnice Památníku.

Předpokládám, že většina návštěvníků přichází do Památníku jako do vlastivědného muzea, až tady se dozvědí o houslařské expozici. Jak na ni reagují?

Těchto návštěvníků je skutečně většina. Jsou strašně překvapeni, co tady vůbec v Pasekách je, co tady vzniklo. Reakce je vesměs pozitivní, návštěvníci jsou z houslařské školy unešeni.

Přicházejí i návštěvníci, kteří vědí o houslařské expozici, přicházejí jen kvůli ní?

Je dost takových návštěvníků. Přicházejí, protože na ni byli upozorněni nebo se o ni dočetli, přicházejí studenti, kteří o Krkonošské houslařské škole píší různé seminární nebo bakalářské a absolventské práce. Jsme rádi, že jim můžeme poskytnout důležité materiály. Jenom za loňský rok jsme dostali dvě práce, letos jednu.

Navštěvují houslařskou expozici houslaři, kteří se k Metelkovi jako zakladateli školy hlásí?

Docela pravidelně přijíždí Tomáš Pilař. Velice častým hostem býval jeho otec Vladimír, za jehož odborné spolupráce houslařská expozice vlastně vznikla. Tomáš, velký pokračovatel v houslařském umění po svém dědovi Karlovi a otci Vladimírovi přijíždí často se svou dcerou houslařkou Šárkou. Kontakty s hradeckými Pilaři jsou skutečně výborné.

To se možná už tak nedá tak říci o pražských houslařích Špidlenech, představitelích druhé větve Metelkovy školy.

Přemysl Otakar Špidlen se svým synem Janem Baptistou byli tady v roce 2003 a věnovali nám právě vydanou publikaci „Špidlenové – čeští mistři houslaři“. Jan Baptista se účastnil odhalení pomníku Věnceslava Metelky v roce 2007.

Zvláštní kouzlo měla návštěva houslaře Josefa Vedrala, syna paseckého houslaře Josefa Jáchyma Vedrala, který odešel po vyučení do Holandska. Přijel se podívat na rodný dům svého otce (čp. 19) a Památníku daroval jeho housle a housle svého bratra Nicolý.

Jaké byly Pasecké hudební slavnosti 2009?

19. ročník Paseckých hudebních slavností skončil a můžeme se zamyslet nad tím, jaký vlastně byl, jak v této velké kulturní akci v tak malé obci obstáli pořadatelé (Svatováclavský sbor), garant (Obec Paseky nad Jiz.), umělci a také publikum.

O dobré pověsti paseckých slavností, o úspěšné tradici, která se za dlouhá léta vybudovala, svědčí množství telefonátů, dotazů na termín a program slavností, zájem o propagační materiály v Informačních centrech v Jilemnici, ve Vrchlabí, v Harrachově („Konečně něco pořádného, jsme jen samé Pivní slavnosti, ...“). Následuje zajišťování noclehů návštěvníků, kteří přijíždějí do Pasek za hudbou a přáteli každým rokem. S blížícím se prvním dnem slavností pracovníci Obce připraví venku lavičky pro ty, kteří se do kostela už nevejdou nebo tam ani jít nechtějí, umyjí prostor mezi muzeem a kostelem a perfektně vysečou travu na hřbitově.

Ve čtvrtek 30. července, den před zahájením slavností, už je kostel plný hudby. Zkouší orchestr, zkouší sólisté. Tolik muzikantů jako letos Paseky ještě neviděly. Symfonický orchestr! Symfonický orchestr Gymnázia Jana Nerudy z Prahy, složený z nejlepších studentů hudebních tříd prestižní pražské školy, orchestr, který byl letos již podruhé na mezinárodním hudebním festivalu v Dubaji. Posluchači, kteří předem neznali program koncertu, užasli. V jednom večeru uslyší dvě z největších a nejkrásnějších Dvořákových skladeb: Symfonii z Nového světa a Koncert pro violoncello h moll. Posluchači nešetřili ovacemi pro skvělý výkon violoncellistky Marie Waldmannové, studentky Hudební vysoké školy ve švýcarském Luzernu. Bohatým potleskem odměňovali během celého večera výkon všech hráčů orchestru a jejich dirigenta Ladislava Ciglera.

Sobotní matiné bylo v rukou muzikologa a moderátora Pavla Ryjáčka, který k besedě pro své studenty Školy Aria, což je celorepublikové sdružení nejtalentovanějších studentů z gymnázií a vysokých škol (bylo jich kolem 30), pro pozvané hosty (PhDr. Vanda Dobrovská a herec Stanislav Zindulka) a pro návštěvníky besedy připravil téma „Český půlrok v Evropě skončil, ale česká hudba předse-
dá dál“. Besedy se zúčastnilo

nečekaně hodně účastníků a díky pozvaným hostům a řadě velice dobře reagujících posluchačů na Ryjáčkovy otázky týkající se problematické kulturní úrovně nejen

atmosféry krásně zapadly tři hudební vstupy mladých interpretek. vynikající Sólové housle a naší společnosti, ale i našich čelných veřejných představitelů, měla beseda úroveň. Do sympatické shody v názorech, poklidné a přátelské sólové violoncello ve skladbách J. S. Bacha a sólová flétna ve skladbě současného autora Zdeňka Bartošíka. Účastníci besedy odcházeli s dobrým pocitem, že se sešli s lidmi, zvláště s těmi mladými, kteří mají odvahu hledat správnou cestu.

Na zakončení hudebních slavností, které se tradičně koná při slavnostní bohoslužbě, měli posluchači možnost slyšet jedno z velkých vokálně instrumentálních děl Josepha Haydna Missu Cellensis in honorem Beatae Virginis Maria, též zvanou Cecilská mše. Skladbu autora, od jehož smrti právě letos uplynulo 200 let, nastudoval Svatováclavský sbor, se svými již tradičními sólisty, altistkou Virginíí Walterovou a tenoristou Karlem Jakubů, prvně se sborem vystoupila sopranistka Magda Bělohávková a přední interpret operní a koncertní hudby u nás a na evropských a světových divadelních scénách a koncertních pódii basista Jiří Sulženko. Orchester tvořili hráči Symfonického orchestru Gymnázia Jana Nerudy. Provedení řídil Jakub Waldmann. Na závěr bohoslužby byl požehnán obraz svaté Cecílie, patronky hudby a hudebníků, výtvarné dílo, které akademická malířka Adriana Skálová namalovala na přání Svatováclavského sboru a darovala je paseckému kostelu.

Pro pořadatele skončily dlouhé dny pilné práce, dny plné napětí, starostí, ale také radostí z nadšení zpěváků a muzikantů a skvělého publika. I letos, již po devatenácté se slavnosti uskutečnily díky velké obětavosti pořadatelů a podpoře stálých sponzorů.

Budou Pasecké hudební slavnosti i příští rok?

Pivo počká.

A kravišťata u chliuje taky.

Lístky už nemaj, ale že prej můž dovnitř jen tak, esi se tam teda nacpu.

Du.

Uzádu u dveří se ještě pár lidu vmáčkne. Kruchta plná k prasknutí, aby to tak na mě spallo. Rači du k bočním dveřím, tam se budu mačkat' ouplně stejně a aspoň krapet něco uvidim.

No né, ty havelanti seděj, pofidlávaj, krouťej knoflikama, jako by dovopraudy měli hrát'. Ale zatím to teda moc k poslouchani není.

A kuš! To sem se lek. Lidi v kostele začli plácát', až sem sebou sápnul. Před muzikanty nakráčelo d'účišťe, no pěkný a taky mladý s takovou to malou basou a za nim kapelmajster a eště jeden. Že by mávali dvá?

A né. Jeden se rychtuje řečnit'. No povídej, povídej, ale čerstva, já sem tu, abych zjed'al, co tý haranti svedou, řeči si vyposlechnu doma vod starý dost. Skončil. Bude muzika.

Kapelmajster žádama k lidu, čelem k muzikantum máu rukou a voni spustili. A hrali! Takový kůťata a tak pěkně nim to štymovalo. A jak začlo to d'ůče, já zapomenul na celej sjet. Partes neměla žánnej, ušecho jen tak, z hlavy, šmytec běhal po strunách a vona, vona nehrala. Vona tou muzikou byla!

Dohrali. Lidi plácaj a já s nima jak vo život. Vo pauze se motám kolem kostela, ušichni choděj nebo posedávaj jako dyby nic. Krapet sem se taky porozhlídl, koupil preclíky pro starou, třá nebude tolik piterovat'. Na pivo sem ani neuzdech. Byly už tma tmouci, dyž sem šámal domu. Krávy u chliuku řvaly, stará nihde. Bodejt', vona je u mladý, přide až ráno. Do žlabu sem hodil jen seno a preclíky sem sněd.

Soused čekal, až přidu, a hned na mě, jaký prej bylo pivišťe.

„Dobry“, poudám, „moc dobrý, fajnový!“

Diuně kouk, zakroutil hlavou a šel.

Tobě budu vypravovat'! Cák mužeš ujedět'? Já vim! Já sem tejdě pouznesenej!

A třetí rozměr je duševní a citový zároveň. Vaše obec a celá ta krajina kolem se mi velice líbí, nedovedu si představit, že bych někdy ty Vaše hudební slavnosti vynechal. Na slavnostech se mi hlavně líbí ten velice poctivý profesionální přístup k jejich provedení, také to, že je vždycky plný kostel posluchačů. Také muzeum se mi velice líbí a navštěvuji ho každoročně.

Nemalý podíl na tom, že jsem se také zapáleně zamiloval do Vaší obce, měla i kniha Karla Václava Raise Zapadlí vlastenci, kterou jsem si se zalíbením několikrát přečetl. Velmi mne zajímá i historie Pasek a okolí. Také mám velice rád pohled z Vašeho hřbitova na krkonošskou horu Kotel, kterou já osobně považuji za nejkrásnější horu Krkonoš.

Těším se, že nám všem dá Pán Bůh zdraví a požehnání, abychom se ještě mnohokrát mohli sejít na krásných Paseckých hudebních slavnostech.

Jan Bonaventura

„Napiš něco o Paseckých hudebních slavnostech.“

Hmm. Jenže já umím jen příběhy. Sedím, dívám se na prográmek, z reproduktorů zní Haydn Vidím před sebou Marii s violoncellem, Jakuba s taktovkou. Dobrá. A což takhle malá, maličká hmoreska? Spojme jazyk a dobu našich babiček s tou naší. Něco z toho pojde.

V Pasekách maj zas tý – slaunostě.

A byls tam?

Nihdá!

Jó, ale prej se tam máme taky kouknout'. Že nákej koncert. A prej vod toho Antonína Dvořáka a eště dalších takovejch strejcu.

Esi puđu? Co tě vede? To je pro měšťky, né pro našince. Musim na pole, taky dobytek.

Pátek při polennách – mně to nedalo.

Fofrem ušecho porychtuju a do těch Pasek se přec jen vypravim.

Né na ten koncert, to né. Merčim do hospody, moc-li tam koštuje pivo a esi je taky pitelný.

Lidu je kolem fůra a ušichni do toho bílýho baráku s věžičkou. To je dobrý. Dyž je kostel pelnej, hospoda bude prázdná. Dám piviště a potáhnu zas domu. Než sem ulez dovnitř, koukám takový pisklata nesou inštrumenty, to asi těm velkejmu muzikantum, co teprv přídou. Ale voni se hernuli do sákrystije a pořádný muzikanti nihde. Cák ty cápkove budou hrat' sami? Cák na to asi uměj? No to sem teda zajimavej.

Svatá Cecilie malířky Adriany Skálové

Nový obraz v kostele sv. Václava

Svatá Cecilie pocházela z římského šlechtického rodu a už jako dítě se tajně zasnoubila s Ježíšem Kristem. Žila v první polovině 3. století, v době, kdy být křesťanem znamenalo stálé nebezpečí života, protože panovníci nařídili krutá pronásledování křesťanů. Když Cecilie, která o svém zasnoubení nikdy nemluvila, vyrostla v krásnou mladou dívku, musela se na příkaz svých rodičů vdát za pohanského mladíka jménem Valerián. Spolu se rozhodli žít ve ctnostné zdrženlivosti. Cecilie svou oddanou vírou získala pro křesťanství svého manžela i jeho bratra. Oba byli zatčeni a sťati. Cecilie by mučena a zemřela 22. listopadu 230. Pohřbena byla v Kalistových katakombách v Římě. V roce 822 bylo její tělo přeneseno do kostela svaté Cecilie. Při otevření rakve r. 1595 bylo prý Ceciliino tělo nalezeno tak, jak bylo pohřbeno: nakloněno ke straně, obličejem dolů, prsty roztaženy. Takové je taky nejslavnější Ceciliino znázornění - kamenný náhrobek v kostele sv. Cecilie v Římě od Stefana Maderny.

Sv. Cecilie se stala patronkou hudby a hudebníků. Její vztah k hudbě se odvozuje z chvíle, kdy se Cecilie při svatební hostině ponořila do svého nitra, přestala poslouchat zvuky hudebních nástrojů a ve svém srdci zpívala k Bohu, aby jí zachoval čistotu a panenství. Do hudební historie vstoupila sv. Cecilie v 15. století. Do té doby se ve výtvarných dílech objevuje s mučednickou korunou a křížem nebo s palmovou ratolestí a mečem. Až v 15. století se atributem světice stal hudební nástroj, portativ, který drží v rukou, později je zobrazena, jak na varhany sama hraje. Mezi nesčetnými vyobrazeními se ceciliánské legendě nejvíc přibližuje obraz Raffaela Santiho (1514). Sv. Cecilie stojí ve středu obrazu v typické póze se zdvihnutýma očima k nebesům, kde vidí sbor zpívajících andělů. Obklopují ji čtyři světci ve smyslu symbolu čistoty: Jan, Pavel, Augustin a Magdalena. Sv. Cecilie drží v ruce portativ, z kterého vypadávají píšťaly a u nohou jí leží několik hudebních nástrojů.

Akademická malířka Adriana Skálová byla v Pasekách poprvé v roce 2005. Seznámili jsme se s ní na matiné Paseckých hudebních slavností, kdy nám představila ve svých uměleckých dílech svou představu Křížové cesty, kterou namalovala pro kostel Petra a Pavla na Zbirožsku.

Malířka byla nadšena zájmem uměnilovných posluchačů hudebního matiné a vycítila zklamání, že Křížová cesta může v kostele zůstat jen po dobu, co bude probíhat renovace kostela Petra a Pavla. Přiznala, že by jí udělalo radost, kdyby mohla pro náš kostel, ve kterém s nadšením sledovala hudební slavnosti a skvělé publikum, něco namalovat. A tehdy někteří členové Svatováclavského sboru velice tiše vyslovili přání: obraz sv. Cecilie, naší patronky, patronky hudby.

A přání bylo vyslyšeno. 2. srpna 2009 byl obraz při slavnostní bohoslužbě za hudby Haydnovy Cecílské mše požehnan.

Autorka pojala ceciliánské téma netradičně a velkoryse, dala mu formu triptychu. Sv. Cecílii obklopuje krajina ticha a zpívající les. Obrazu dala italský název Cecilia Musicale.

O své práci řekla:

„Vypořádat se s velkým tématem je vždycky výzva. Pokusit se v 21. století namalovat obraz, který by připomínal svatou Cecílii římskou, byla výzva ještě větší. V jediném díle mělo vyznít mnoho různých tónů: osobnost Cecílie, dívky žijící ve 2.-3. století, která byla pro svou víru umučena, Řím, město, kde Cecílie žila, a kde jsem i já chodila do školy, Paseky, kde bude obraz viset, Haydn, jehož Mše sv. Cecílie se tam bude hrát, ale především hudba, kterou Cecílie vlebila Hospodina a ticho, v kterém je všechna hudba obsažena.

Zvolila jsem pro církevní budovy klasickou formu skříňového polyptychu, vnitřní strany malby mohou totiž být odhalovány postupně a tajemství vycházející z obrazu může být opětovně zahaleno.

Začala jsem malovat první část triptychu – hudební les, který z hlubin vynáší hudbu vzhůru, píšťalami stromů. Následovala Cecílie, velmi dlouho jsem hledala gesto, které by ji vyjádřilo. Poslední bylo ticho, údolí ticha

Když na radu a za pomoci přátel byl triptych sestojen, sedla jsem si před něj, a najednou

jsem viděla, že se Cecílie, člověk obdařený duší, stala navždy prostředníkem mezi tichem a hudbou.“

Obraz sv. Cecílie je dar malířky Adriany Skálové kostelu sv. Václava v Pasekách.

Byl restaurován vzácný obraz z mobiliáře našeho kostela

V paseckém kostele byl od nepaměti starý obraz Matky Boží, která chová na klíně malého Ježíše. Visel v zadní části levé strany chrámové lodi, v posledních letech se mu dostalo důstojnějšího místa na pravé straně kněžiště. Obrazu nebyla nikdy věnována větší pozornost, byl věkem už velmi sešlý, latinský nápis byl nečitelný. Ve farní kronice ani jinde nenajdeme záznam, zda byl obraz kostelu někým věnován, nebo pořízen některým duchovním správcem. Je tedy pravděpodobné, že přišel společně s ostatním mobiliářem z kostela sv. Václava ve Staré Boleslavi. Jde o kopii známého obrazu Panny Marie Klatovské. Originál je

v severní Itálii ve vesnickém kostele Re. Se šířící se úctou k tomuto zázračnému obrazu bylo zhotoveno mnoho kopií. Jedna z kopií se dostala z Itálie do Klatov.

V letošním roce paseckou kopii „Panny Marie Klatovské“ úspěšně restaurovala akademická malířka Zlatica Dobošova. Velký dík patří paseckým chalupářům, manželům Kopřivovým, přátelům malířky, kteří restaurování objednali a zaplatili.

Vzácný obraz neznámého malíře z konce 17. nebo počátku 18. století s latinským nápisem IN CREMIO MATRIS SEDET SAPIENTIA PATRIS „V lůně Matky sedí Moudrost Otcova“ je skutečnou ozdobou presbyteria našeho kostela.

Z dopisu stálého návštěvníka Paseckých hudebních slavností z Poděbrad, nyní z Nymburka, pana MUDr. Jana Bonaventury:

Moje láska k Vaší obci začala v roce 1997. Má několik rozměrů. Především rozměr duchovní. K tomu dal základ bodrý Moravan, vinař z Blatnice pod Svatým Antonínkem, a jeho přítel, učitel Krkavec, oba stálí návštěvníci paseckých slavností. Bylo krásné ráno na rampě před Vaší poštou. Čekali jsme tam, myslím, až otevrou pohostinství. Z ničeho nic jsem pronesl tato slova: „Já nemohu pochopit, že někteří lidé nevěří na Pána Boha, když je přeci jasné, že vesmír musí mít svého tvůrce“. Jim se to zalíbilo. Já jsem tehdy nevěděl, že oni jsou hluboce věřící. A od té doby jsme byli velcí přátelé.

Další rozměr je citový. Je to dáno tím, že jsem ve Vaší obci poznal řadu charakterově skvělých lidí.